

“

Iedere keer als ik Hitler onder ogen kom, zakt de moed mij in de schoenen.

Weet u wanneer de oorlog is afgelopen? Als Göring eenmaal in de broek van Goebbels past (fluïstermop).

Mij staat een Luftwaffe voor ogen, die als de strijd eenmaal uitbreekt zich als een machtig koor van wrekers op de vijand stort, waardoor deze het gevoel moet krijgen dat de strijd al verloren is nog voordat deze is begonnen.

Een geparfumeerde Nero, die vol vervoering op de lier speelt terwijl Rome in brand staat (Fest).

Mein Führer! De bevoorradings van het Zesde leger in Stalingrad vanuit de lucht wordt door mij persoonlijk gegarandeerd. U kunt daarop vertrouwen.

Elke kogel die vanaf nu de loop van een pistool verlaat, is mijn kogel!

Vanaf het allereerste moment dat ik hem zag en hoorde, raakte ik tot aan het eind van mijn leven volledig in zijn ban.

Ik heb tenminste twaalf jaar een goed leven geleid.

Göring lag in wit uniform als een Ottomaanse sultan met zijn ene been op een zijden kussen. Hij droeg als een kardinaal rode zijden kousen. Zijn profiel leek op dat van een Wagner-tenor en er lag iets krachtigs in de zelfverzekerde structuur van zijn onderkaak. Maar aan de andere kant was zijn brede mond ingevallen zoals bij een oud vrouwtje (Carl Burckhardt, diplomaat, 1937).

Hij is dood, Emmy. Nu kan ik hem nooit meer zeggen dat ik hem tot aan het bittere einde trouw ben gebleven (Göring tegen Emmy na Hitlers dood, 1945).

Deze man kon uiterst vriendelijk en gemoedelijk zijn. Maar hij kon tegelijkertijd op elk moment iemand een mes in de rug steken wanneer deze hem in de weg stond (Egon Hanfstaengl, zoon van Hitlers perschef).

Ik zou niet graag Jood in Duitsland willen zijn.

Mij is de zaak van de vernietiging van de Joden altijd in gedachten gebleven. Aan het begin van het proces nam hij aanvankelijk alle verantwoording op zich. Maar daarna bestreed hij alles door te zeggen dat hij het niet zo bedoeld heeft en dat hij nog nooit van de vernietigingskampen had gehoord (Susanne von Paczensky, VS-waarnemer in Neurenberg 1946).

Hermann Göring

De aanval op Rusland? Dat was louter en alleen Hitlers beslissing. Ik vond het zeer onverstandig, want ik geloofde dat we eerst Engeland moesten verslaan en Gibraltar innemen om zo de Middellandse Zee voor de Engelse vloot af te sluiten.

Wie Jood is, bepaal ik.

Göring biedt een grotesk beeld. In de morgen draagt hij een wambuis met wijde witte hemdsmouwen, tijdens de dag verwisselt hij meermaals van kledij, 's avonds aan tafel in hemelsblauwe of roze zijden kimono met pantoffels afgezet met bont. Al in de morgen draagt hij een gouden dolk aan zijn zij, die vaak wordt verwisseld met een andere dolk, om zijn nek een ketting met eveneens wisselende edelstenen, om het dikke lijf een brede, met veel edelstenen bezette gordel, om maar niet te spreken over de vele kostbare ringen om zijn vingers (Ulrich von Hassell, diplomaat, 1937).

Ik heb geen geweten! Mijn geweten is Adolf Hitler.

Ik raakte tijdens de oorlog mijn invloed op Hitler steeds meer kwijt en in 1943 was ik al uit de gratie. En in 1944 sprak Hitler nog nauwelijks met mij.

Hitler heeft een hekel aan de oratoria van Bach en Händel en daar ben ik nu juist zo dol op.

Voordat we aan de macht kwamen, hadden de Joden bijvoorbeeld in Berlijn nagenoeg honderd procent van de theaters en bioscopen in handen en dat wilden we veranderen.

Ik ben nu eenmaal een renaissance-mens, ik houd van pracht en praal om mij heen.

Ik denk dat Goebbels dat antisemitisme alleen maar gebruikte als een middel om persoonlijke macht te verwerven. Het is zeer de vraag of hij werkelijk een diepe haat jegens de Joden koesterde. Ik denk dat hij veel te veel een leugenaar en een onoprechte opportunist was om diepgewortelde gevoelens voor of tegen iets te hebben.

Niemand kent de ware Göring. Ik ben een man met vele gezichten.

Ik verafschuw de communisten met hart en ziel, omdat ik het systeem verafschuw. Het bolsjewisme is barbaars en lompe en het waanidee dat alle mensen gelijk zijn is belachelijk. Wat een ironie dat een stel lompe Russische boeren in generaalsuniform nu over mij oordelen.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord: Hitlers tweede man	6	13 Chalet bij de Führer	133
1 Jeugd in middeleeuwse kastelen	13	14 Tweede man van nazi-Duitsland	142
2 Held in de Eerste Wereldoorlog	16	15 Antisemitisme en de Holocaust	162
3 Mislukte Putsch en vlucht buitenland	24	16 Arrogantie in steen	176
4 Romantiek en afkicken in Zweden	29	17 Schaduwminister Buitenlandse Zaken	182
5 Kampfzeit en President Reichstag	34	18 Bezeten kunstverzamelaar	204
6 Dictator van Pruisen	40	19 Blitzkrieg en rijksmaarschalk	218
7 Verborgene machtscentrale	62	20 Vernietigingsoorlog in het Oosten	236
8 Opperbevelhebber van de Luftwaffe	71	21 Machtsverlies	257
9 Een nieuwe liefde	84	22 Ondergang en zelfmoord	270
10 Dictator Duitse oorlogseconomie	92	Literatuuropgave	284
11 Sprookjespaleis in de bossen	104	Websites	285
12 Rijksjachtmeester	127	Fotoverantwoording	286
		Schema functies Göring	288

VOORWOORD HITLERS TWEEDE MAN

Dit boek geeft in ruim 1100 foto's een impressie van het turbulente leven van Hitlers tweede man en een van de kleurrijkste figuren, maar ook een van de grootste misdadigers onder de topnazi's: rijksmaarschalk en gangster Hermann Wilhelm Göring.

Gevangenispsychiater Douglas Kelley, die Göring en zijn medegevangenen gedurende het proces van Neurenberg in 1945-1946 uitvoerig kon bestuderen, komt tot de conclusie dat Göring een 'briljante, dappere, meedogenloze, inhalige en sluwe leider' was. Hij vindt Göring ook charmant, overtuigend, intelligent, creatief en vindingrijk. Maar wat Kelley opvalt, is Görings volledig gebrek aan moreel onderscheidingsvermogen en de afwezigheid van enig gevoel voor de waarde van het menselijk leven. Als Kelley hem vraagt waarom hij zijn toenmalige vriend Ernst Röhm tijdens de zuivering van de SA in juni 1934 heeft laten vermoorden, antwoordt Göring min of meer verbaasd: 'Maar hij stond mij in de weg.'

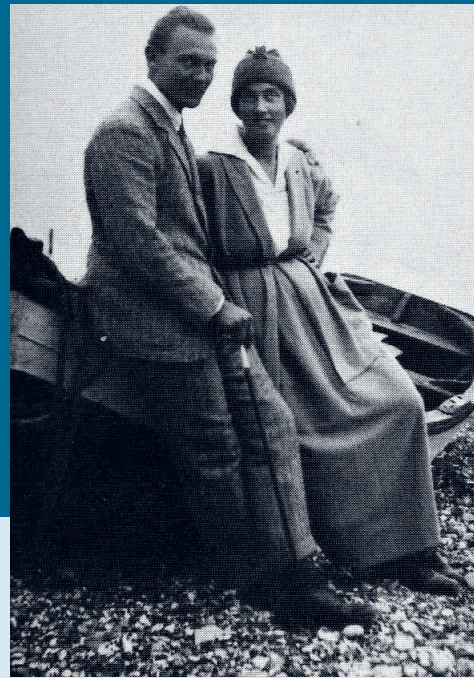
Als geen ander in het Derde Rijk weet deze hoogintelligente, maar corrupte, pathologisch ijdele en machtswellustige *Nazi Number One*, zoals de geallieerden Göring tijdens het proces van Neurenberg noemen, een onwaarschijnlijk

brede waaier aan functies met de bijbehorende medailles, uniformen en eretekens te verzamelen die hem – na zijn Führer – tot verreweg de machtigste man in het Derde Rijk maken.

Nog voordat de nazi's in 1933 aan de macht komen, neemt de corrupte Rijksdagafgevaardigde Göring, met verkeerskwesaties waaronder de luchtvaart in zijn portefeuille, links en rechts steekpenningen aan van partijen uit de vliegtuigindustrie, zoals Lufthansa, BMW, Heinkel en Messerschmitt. Na de machtsovername gaat hij daar in alle hevigheid ongeneeerd mee door en weet hij daardoor een van de rijkste mannen van Duitsland te worden. Steeds meer industriële betalen steekpenningen in de hoop om via Göring de nodige lucratieve opdrachten binnen te slepen. Deze ongecontroleerde en ongelimiteerde macht gebruikt hij voor de aankoop of renovatie van zijn talrijke villa's, kastelen, jachtsloten en landhuizen en niet in de laatste plaats voor het aanleggen van een van de grootste privé-kunstverzamelingen ter wereld.

Hermann Wilhelm Göring wordt op 12 januari 1893 in het Beierse Rosenheim geboren als tweede zoon van de tweede vrouw van de Duitse consul in Haïti: Heinrich Ernst Göring. De jongen wordt evangelisch gedoopt. De kleine Hermann wordt de eerste drie jaar van zijn leven door een vriendin van zijn moeder grootgebracht. In 1896 gaat zijn vader met pensioen en wordt de kleine Hermann met zijn ouders herenigd. Als hij zijn moeder voor het eerst ziet, slaat hij haar met zijn vuistjes in het gezicht. Göring groeit op in kasteel Veldenstein bij Neurenberg, dat het eigendom is van de rijke Joodse arts Hermann von Epenstein. Deze arts is tot 1913 met medeweten van Hermanns oude vader de minnaar van zijn moeder en peetvader van haar kinderen. Kasteel Veldenstein wordt later het eigendom van Göring, die er tot in de oorlog veel tijd zal doorbrengen.

De jonge Göring krijgt na het gymnasium een militaire opleiding, die hij aan de kadettenschool Lichterfelde bij Berlijn als allerbeste kadet in 1912 weet af te sluiten met zijn benoeming tot officier. Tijdens de Eerste Wereldoorlog schopt hij het tot commandant van het beroemde Von Richthofen-eskader en weet hij ettelijke vijandelijke vliegtuigen neer te halen. Daarvoor ontvangt hij de hoogste militaire onderscheiding Pour le Mérite, door zijn kleur ook wel de 'Blauwe Max' genoemd. Na de oorlog verlaat Göring gedesillusioneerd Duitsland om in Denemarken en Zweden zijn geluk te beproeven als stuntvlieger en luchtkoe-

In Zweden ontmoet Göring de getrouwde barones Carin von Kantzow geboren Von Fock (1888-1931), met wie hij in 1923 trouwt. Carin is een mooie, statige, rondborstige, dromerige, wat exotische vrouw met ravenzwart haar. Net als haar moeder Huldine neigt ze wat naar het mystieke.

Na het overlijden van zijn eerste vrouw Carin in 1931 ontmoet Göring een nieuwe liefde. Het is de toneelster Emmy Sonnemann, met wie hij in 1935 in het huwelijk treedt, waarbij Hitler getuige is.

rier. Tijdens een van zijn reizen ontmoet hij in Zweden de getrouwde barones Carin von Kantzow geboren Von Fock, die halsoverkop verliefd wordt op de Duitse oorlogsheld en man en kind voor Göring verlaat om in 1923 met hem in München te trouwen.

Göring ontmoet Hitler voor het eerst in 1921 en weet zich vanaf het begin met huid en haar aan hem verbonden. Als SA-commandant marcheert hij op 9 november 1923 mee in de mislukte Bierhalputsch van de nazi's en raakt daarbij ernstig gewond aan zijn lies. Hij weet met zijn vrouw Carin naar Oostenrijk te ontkomen, waar hij in het ziekenhuis morfine tegen de pijn krijgt. Het gevolg daarvan is dat hij zo ernstig verslaafd raakt aan morfine dat hij in 1925-1927 tot twee keer toe in een afkickkliniek in het Zweedse Långbro wordt behandeld. Hij zal zijn leven lang tegen de morfineverslaving vechten.

In 1927 kan hij als gevolg van een algemene amnestie terugkeren naar Duitsland, waar hij zich weer aansluit bij Hitler en zijn NSDAP. Met het oog op zijn faam als oorlogsheld, zijn goede komaf en zijn vele contacten met Duitse industriële zet Hitler hem op een verkiesbare plaats voor de Reichstag. In 1932 worden de nazi's de grootste politieke partij van Duitsland en wordt Göring president van de Reichstag. Na veel gekonkel en beraad achter de schermen, weet hij de oude rijkspresident Paul von Hindenburg zover te krijgen om Hitler op 30 januari 1933 tot rijkskanselier te benoemen. En daarmee begint de komeetachtige opmars van Göring in het Derde Rijk.

In de jaren dertig is Göring de belangrijkste man na Hitler en diens officiële opvolger. In crisissituaties blijft hij in tegenstelling tot Hitler zijn emoties de baas.

Zo wordt Göring Hitlers officiële opvolger, rijksmaarschalk, initia-

tiefnemer en opperbevelhebber van de Luftwaffe, minister van Luchtvaart, rijksjachtmeester, president van de Reichstag, gevolmachtigde voor het Vierjarigenplan en daarmee economisch dictator van de Duitse economie, voorzitter van de ministerraad voor de Rijksverdediging, lid van de Geheime Kabineterraad, chef van de Reichswerke Hermann Göring, oprichter van de Gestapo en de eerste concentratiekampen, minister-president van Pruisen, minister van Binnenlandse Zaken van Pruisen en daarmee chef van de Pruisische politie.

Hij is het die rücksichtslos de weg naar de macht baant voor Hitler en daarbij eenieder die hem in de weg loopt, uit de weg laat ruimen. Daarbij komt ook nog eens dat hij van goeden huize komt en als oorlogsheld aanzien geniet. Deze eigenschappen, samen met het feit dat hij welbespraakt en een uitstekend lobbyist en netwerker is, zorgen er dan ook voor dat Göring in het begin Hitler en zijn NSDAP 'salonfähig' weet te maken onder de Duitse topindustriëlen, het conservatieve officierskorps, de grootgrondbezitters en de adel.

Ook onder buitenlandse journalisten en diplomaten scoort Göring hoog als een van de weinige redelijke nazi's die rustig kunnen luisteren en met wie je argumenten kunt uitwisselen. Zo roemt de Duitse chef-tolk Paul Schmidt Görings aanleg en kwaliteiten als diplomaat die bij complexe vraagstukken buitengewoon snel de hoofdlijnen eruit haalt om deze vervolgens uit te onderhandelen. Göring fungeert met name in de jaren dertig als een soort schaduwminister van Buitenlandse Zaken, waarbij hij vooral met de landen van Zuidoost-Europa en Italië intensieve contacten onderhoudt.

Op 27 februari 1933 steken de nazi's het gebouw van de Reichstag in brand, waarna er in heel Duitsland zowel door de SA als door de reguliere politie onder leiding van Göring op grote schaal politieke tegenstanders worden gearresteerd.

Als Göring niet op een buitenlandse missie is, weet hij zijn sprookjespaleis Carinhall zeer geslaagd in te zetten als het toneel voor opulente feesten, jachtpartijen en diplomatie voor binnen- maar vooral ook voor buitenlandse (staats)gasten. Elke bezoeker krijgt van de trotse gastheer een uitgebreide rondleiding, waarbij menig bezoeker met open mond de onvoorstelbare luxe in de vele galerijen en zalen van Carinhall ervaart. Het paleis lijkt op een groot museum, volgestopt met kostbare antieke meubels, schilderijen, beelden, gebrandschilderde vensters enzovoort. Zo heeft hij in een van de grote woonzalen een compleet kerkorgel laten inbouwen dat op geraffineerde manier aan het oog is onttrokken. Zijn gasten vergapen zich ook aan zijn twee gigantische modelspoorbanen, waarvan er een maar liefst zeshonderd meter aan spoorrails heeft en daarmee de grootste modelspoorweg ter wereld is.

Als rijksjacht- en rijksbosbouwmeester is Göring heer en meester over alle Duitse jacht- en natuurgebieden. Op dit gebied verricht Göring goed werk en veel van zijn jachtwetten gelden ook nu nog in Duitsland. Jagers worden wereldwijd ook wel de 'groene mafia' genoemd, omdat ze met elkaar een passie, de jacht, delen. Het is een ongeschreven code dat ze elkaar altijd bijstaan. En

Jachtvlieger Göring tijdens de Eerste Wereldoorlog (1918). Hij staat hier met de zogenoemde Geschwaderstock voor zijn Fokker D.VII F5125/18-machine. Op zijn rug draagt hij een parachute.

Het Deutsche Arbeitsfront schenkt in 1938 een VW-cabriolet aan Göring, na Hitler de machtigste man in Duitsland en naast tal van andere functies ook dictator van de oorlogseconomie.

ook hier weet Göring zijn Carinhall slim in te zetten, door uit de hele wereld jagers met politieke invloed uit te nodigen voor de jacht. Zo heeft hij tijdens de vele jachtpartijen tal van open en intensieve gesprekken met buitenlandse staatshoofden, ministers en diplomaten over politieke, economische en militaire kwesties.

Niet alleen bij buitenlandse staatshoofden, ministers en diplomaten is Göring geliefd, maar ook bij de Duitse bevolking. Hij krijgt de liefkozende bijnaam 'de dikke' en wordt door zijn tomeloze energie en daadkracht ook wel 'der

De rijksmaarschalk aan het spelen met zijn dochtertje Edda.

Eiserne' genoemd, iets waar men veel grappen over maakt. Ondanks de latere intensieve bombardementen op de Duitse steden als gevolg van het falen van Göring als opperbevelhebber van de Luftwaffe, blijft de dikke rijksmaarschalk wonderwel geliefd onder de bevolking. Zo schrijft zijn adjudant Walther von

Brauchitsch dat Göring ooit snel en zonder enige bewaking in een overvolle Berlijnse schuilkelder moet vluchten en zich daarbij op vriendelijke toon met de mensen onderhoudt, die hem bij het verlaten als vanouds toeroepen: 'Hermann, halt die Ohren steif!' (Hermann, houd je taai).

Als het hem uitkomt, speelt hij de goedmoedige, vriendelijke attente gastheer die zijn bezoekers op geraffineerde wijze weet in te pakken. Maar aan de andere kant is daar de meedogenloze gangster die op economisch, militair en politiek gebied alle macht heeft en deze ook inzet om zijn doelen te verwezenlijken. Hij is het die direct na de machtsovername de Gestapo en de eerste concentratiekampen opricht waarin hij politieke tegenstanders bij duizenden

laat opsluiten en in de 'Nacht van de Lange Messen' de SA-top laat vermoorden, onder wie zijn goede vriend SA-stafchef Ernst Röhm.

Ook is het Göring die via zijn 'Forschungsamt', een gigantische afluistercentrale met duizenden medewerkers, vriend en vijand laat af luisteren en met die informatie tal van tegenstanders chanteert en uit de weg weet te ruimen.

Als antisemiet kondigt hij in 1935 de beruchte Neurenbergse rassenwetten af, waardoor de Joden in Duitsland min of meer vogelvrij worden verklaard. Het is Göring die direct na de zogeheten Reichskristallnacht van 8 op 9 november 1938, waarbij duizenden Joodse winkels en tal van synagogen worden vernield en deels geplunderd, de Duitse Joden een boete van 1 miljard rijksmark oplegt.

Op 31 juli 1941 draagt hij per decreet SS-generaal Reinhard Heydrich op te zorgen voor een 'Endlösung' van het Joodse probleem binnen de Duitse invloedssfeer. Göring ontkent de Holocaust na de oorlog, maar hij weet gewoon dat het tijdens de oorlog onmogelijk is om miljoenen mensen te verjagen en van hun existentie te beroven. Zijn verweer is dat de verdrijving van de Joden pas na de oorlog plaats zal vinden. Dat is een leugen, want zo schrijft Joseph Goebbels in zijn dagboek na een vier uur durend gesprek met de rijksmaarschalk: 'Göring is zich er volledig van bewust wat ons allen boven het hoofd hangt als we in deze oorlog mochten verliezen. Hij maakt zich daarover geen illusies. Met name in het Jodenvraagstuk hebben wij ons zo vastgezet, dat er voor ons geen ontkomen meer aan is.' In Neurenberg vraagt Göring op huichelachtige toon hoe het praktisch toch mogelijk is om 2,5 miljoen mensen te vermoorden.

Het staat buiten twijfel dat Göring van de Holocaust heeft geweten, maar omdat hij er niet zelf direct bij betrokken is, heeft hij een andere kant op gekeken. Kortom: hij heeft de moord op de Joden weten te verdringen.

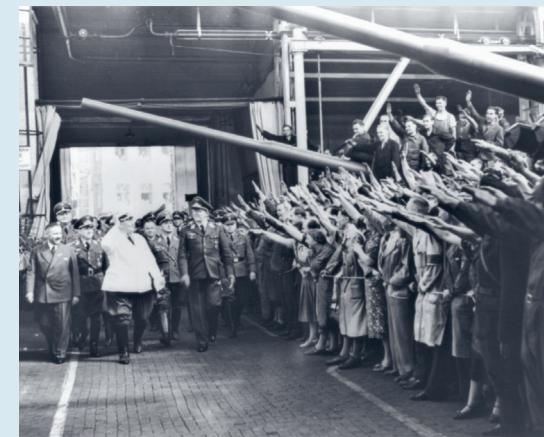
Als gevulmachtigde voor het Vierjarenplan is Göring zonder enige twijfel de economisch dictator van de Duitse economie en daarbij centrale aanjager van de transformatie van deze economie in een Blitzkrieg-economie, met een zwaar accent op de bewapening en het voorbereiden van aanvalsoorlogen. Görings motto bij de herbewapening is: liever kanonnen dan boter. Vliegtuigen, tanks, oorlogsschepen en dergelijke zijn belangrijker dan de particuliere

Göring op zijn jacht Carin II, dat een huwelijksgeschenk is van het Reichsverband der Automobilindustrie en vernoemd is naar zijn eerste vrouw Carin.

consumptie. Göring heeft als taak om het Duitse leger en niet in de laatste plaats zijn Luftwaffe binnen vier jaar gereed te maken voor het voeren van oorlogen en de Duitse economie binnen vier jaar om te vormen tot een Blitzkrieg-oorlogseconomie. Bovendien speelt hij een leidende rol in het terroriseren van bezet Europa en het plunderen van de Europese economieën en kunstcollecties.

Nadat hij zijn binnenlandse macht en zijn militaire macht middels de opbouw en verdere uitbouw van zijn Luftwaffe heeft geconsolideerd, krijgt Göring ook steeds meer invloed op de buitenlandse politiek. Zo beschouwt hij Italië, Polen en de Balkanlanden als 'zijn territorium'. Met name de Zuidoost-Europese landen spelen in Görings politieke en economische concept een belangrijke rol. Door de snel toenemende herbewapening moet Duitsland steeds meer grondstoffen importeren, zoals ijzererts, lood, mangaan en aluminium. Maar het land heeft onvoldoende middelen om deze te betalen. Daarom is Göring er veel aan gelegen met deze landen handelsverdragen af te sluiten, waarbij zij zo veel mogelijk Duitse producten kunnen importeren in ruil voor het leveren van voor de Duitse herbewapening vitale grondstoffen.

Als dictator van het Vierjarenplan is Göring vaak onderweg, zoals hier waar hij de Rheinmetall-Borsig-fabrieken in Berlijn inspecteert (1939).

productie van duikbommenwerpers, omdat deze tijdens een duikvlucht nauwkeuriger hun doel kunnen raken. Bij het uitbreken van de oorlog in 1939 en de daaropvolgende Blitzkrieg schroomt Göring dan ook niet om zijn Luftwaffe dood en verderf in Europa te laten zaaien, waarbij ettelijke bevolkingscentra meedogenloos worden gebombardeerd en duizenden burgers omkomen. Toch wordt de Slag om Engeland verloren. Het ontbreekt de Duitsers aan zwaardere bommenwerpers en dan met name aan langeafstandsbommenwerpers. Bovendien maken ze de grote fout om de maandelijkse vliegtuigproductie van Engeland veel te laag in te schatten. De Engelsen hebben – in tegenstelling tot de Duitsers – het grote voordeel dat ze een goed georganiseerde luchtverdediging hebben, die geheel is gericht op het neerhalen van vijandelijke vliegtuigen boven het eigen grondgebied.

Göring is faliekant tegen de plannen van Hitler om Tsjechië en Polen en op langere termijn Rusland aan te vallen. Maar echt direct tegenspreken, durft hij zijn Führer niet. Hij weet uit ervaring dat hoe meer je Hitler tegensprekt, hoe hardnekkiger die aan zijn plannen vasthoudt. Wel weet Göring een oorlog om Tsjechië te vermijden door – min of meer tegen Hitlers wil – de Conferentie van München (september 1938) te organiseren, waarbij de Europese grootmachten ermee instemmen dat Tsjechië het Sudetenland afstaat aan Duitsland.

In zijn hoedanigheid als Reichsjägermeister bezoekt Göring samen met Emmy de grote internationale jachttentoonstelling in Berlijn (1937).

aankondigt om in juni 1941 toch de Sovjet-Unie aan te vallen, grijpt een wanhopige rijksmaarschalk naar een laatste middel om die aanval te verhinderen: landverraad. Op 9 juni 1941 laat hij Birger Dahlerus, een Zweedse zakenman en vriend van Göring, weten dat de aanval op de Sovjet-Unie op 22 juni zal beginnen. De Westmachten informeren Stalin, die de waarschuwingen in de wind slaat.

Göring weet van Hitlers plannen van de vernietiging van het bolsjewisme en het veroveren van 'Lebensraum' in het oosten. Nadat Hitler – tegen de wil van Göring – Operatie Barbarossa toch is begonnen, werpt Göring zich met volle energie en daadkracht op de uitvoering ervan. Zo werkt hij met zijn Wirtschafsstab Ost koortsachtig aan de voorbereidingen voor de economische plundering van de te veroveren gebieden in het oosten. Gigantische hoeveelheden grondstoffen en graan zullen binnen afzienbare tijd vanuit het oosten naar Duitsland stromen, is de verwachting. Dat daarbij zo'n twintig miljoen Sovjetburgers van de honger zullen omkomen, neemt hij op de koop toe. De uitbuiting van de bezette gebieden door Göring is dermate genadeloos dat de aanklagers in Neurenberg de ondertekende bevelen hiertoe tot de belangrijkste belastende documenten rekenen.

Als op 8 februari 1942 Fritz Todt, de minister voor bewapening en munitie, bij het opstijgen vanaf het vliegveld bij de Wolfsschanze om het leven komt, benoemt Hitler tot ieders verrassing zijn architect Albert Speer, die dan toevallig in de Wolfsschanze is, tot opvolger van Todt. Speer wordt

Göring beschouwt zichzelf als een soort schaduwminister van Buitenlandse Zaken met Zuidoost-Europa en Italië in zijn portefeuille. Hier samen met Mussolini, met wie hij goed kan opschieten.

Vanaf dat moment beseft Hitler dat zijn tweede man niet meer volledig achter zijn vergaande veroveringsplannen in met name het oosten staat. De geplande aanval op Rusland, Operatie Barbarossa, die in juni 1941 moet beginnen, zal niet alleen een tweefrontenoorlog betekenen, maar komt ook twee jaar te vroeg, omdat Göring zijn Luftwaffe nog niet op sterkte heeft. Als Hitler volledig tegen de zin van Göring

daarmee de eigenlijke dictator van de Duitse oorlogseconomie. Göring, die al een afspraak heeft staan met Hitler, meldt zich bij zijn Führer en biedt zich vol verwachting aan als opvolger van Todt. Maar Hitler laat Göring tot diens ontsteltenis weten dat hij al een opvolger heeft benoemd. Speer is in de ogen van Göring een man van de tweede garnituur die ook nog eens niets weet van bewapeningstechnische vraagstukken.

Vanaf zijn benoeming zal Speer zijn macht stap voor stap ten koste van Göring weten uit te breiden. Daarbij volgt hij een simpele, maar beproefde tactiek: aan de ene kant door formeel en op papier van functies af te zien en anderzijds door met vleierij in te spelen op de eigendunk en verwaandheid van Göring.

Als president van de Rijksdag torent Göring boven Hitler uit, die hier een van zijn vele toespraken houdt.

Zo wordt Görings macht als economisch dictator uitgediept tot op enkele nietszeggende titels en erefuncties na.

Vanaf 1942 beginnen de Britten niet alleen maar vitale industrieën, scheepswerven, wegen, bruggen en spoorlijnen te bombarderen, maar nu ook bevolkingscentra in de hoop dat daardoor het moreel van de Duitse bevolking gebroken kan worden. Deze zogeheten 'area bombing' komt vooral uit de koker van de nieuwe chef van het 'bomber command', maarschalk Arthur Harris. Dat daarbij vele

honderdduizenden mannen, vrouwen en kinderen onder de vreselijkste omstandigheden omkomen, speelt bij Harris en premier Winston Churchill geen rol. Tegenwoordig wordt gedacht dat niet alleen de holocaust op groepen zoals Joden, zigeuners, homoseksuelen enzovoort een misdaad tegen de menselijkheid is, maar de area bombing ook.

Naarmate er als gevolg van de toenemende bombardementen steeds meer Duitse steden in vuur en as verzinken, wordt Hitlers kritiek op Göring steeds luider en heftiger. Steeds vaker maakt hij de rijksmaarschalk in aanwezigheid van anderen de heftigste verwijten, zoals dat zijn Luftwaffe faalt in het beschermen van het Duitse luchtruim. En dan te bedenken dat het Hitler is die de Luftwaffe tot 1944 zal dwingen om bij de strategische planning en ontwikkeling van nieuwe typen vliegtuigen de productie van bommenwerpers voorrang te geven boven die van jachtvliegtuigen.

Als op 22 november 1942 het Zesde Leger onder generaal-veldmaarschalk Friedrich Paulus met 300.000 soldaten bij Stalingrad door het Rode Leger volledig is ingesloten, scheidt een stralende Göring, zonder ook maar één kritische vraag te stellen over de situatie, richting Hitler op dat hij er persoonlijk garant voor staat dat zijn Luftwaffe het ingesloten legerkorps vanuit de lucht zal verzorgen. En daarmee geeft hij Hitler een argument richting Paulus om zich niet terug te trekken, met alle gevolgen van dien. Bij de Slag om Stalingrad zijn circa 170.000 Duitse soldaten en meer dan 500.000 Russische soldaten gesneuveld. In totaal worden ca. 90.000 Duitse soldaten in gevangenschap afgevoerd, van wie maar 6.000 Duitsland ooit zullen weerzien. Op papier is

Als opperbevelhebber van de Luftwaffe is Göring verantwoordelijk voor de opbouw en verdere uitbouw van dit wapenonderdeel. Göring: 'Mij staat een Luftwaffe voor ogen, die als de strijd eenmaal uitbreekt zich als een machtig koor van wrekers op de vijand stort, waardoor deze het gevoel moet krijgen dat de strijd al verloren is nog voordat deze is begonnen.'

Göring weliswaar de oprichter, bouwer en opperbevelhebber van de Luftwaffe, maar in werkelijk is het Erhard Milch die letterlijk uit het niets tot 1941 de Luftwaffe tot de sterkste luchtmacht ter wereld weet te maken. Milch, die een haat-liefdeverhouding met zijn chef heeft, weet in de jaren 1941-1944 de productie van vliegtuigen te verdrievoudigen, ondanks grondstoftekorten, een vijandelijke blokkade en vernietigende bombardementen.

Maar ook Milch kan het tij niet meer keren. In essentie is de oorzaak van de falende Luftwaffe het feit dat Hitler de oorlog begint terwijl zijn Luftwaffe nog minstens twee jaar nodig heeft om met succes inzetbaar te kunnen zijn.

Een van de vele parades voor het nieuwe Reichsluftwaffe-ministerie. Het complex is in de jaren 1935-1936 gebouwd en was toen na het Pentagon het grootste kantoorcomplex ter wereld met ruim drieduizend vertrekken en een totale vloerooppervlakte van tienduizend vierkante meter.

Aanvankelijk beschikt de Luftwaffe onder de deskundige leiding van staatssecretaris Milch over voldoende middelen en grondstoffen om de productie op peil te houden. Maar het is Göring die puur uit eigenbelang en machtswellust al in 1936 zand in de draaiende Luftwaffe-machine gooit, door dan zijn oude oorlogskameraad generaal Ernst Udet als chef van het machtige Technische Amt en in 1939 zelf als Generalluftzeugmeister van de Luftwaffe te benoemen. Dat is een functie die tot dan toe onder Milch valt en waar alle technische ontwikkelingen binnen de Luftwaffe samenkomen. Want in de ogen van Göring wordt Milch te machtig en zou hij weleens een bedreiging voor hem kunnen gaan vormen. Door Udet rechtstreeks aan zichzelf te laten rapporteren, haalt hij vitale functies bij de ervaren Milch weg.

Udet heeft net als Göring van vliegtechnische zaken geen verstand. Juist hij moet in samenspraak met Göring beslissen welke nieuwe typen vliegtuigen en wapens moeten worden ontwikkeld. Daarbij komt ook nog eens dat Hitler, die ook geen verstand heeft van luchtvaarttechniek, Göring opdraagt welke typen vliegtuigen wel en welke niet ontwikkeld en geproduceerd moeten worden. Het gevolg is chaos bij de research, ontwikkeling en productie van nieuwe typen vliegtuigen en wapens. De output aan vliegtuigen is ver onder de maat en er wordt niets gedaan aan standaardisatie en massaproductie. Hitler geeft Göring hiervan de schuld, die op zijn beurt Udet er keer op keer van langs geeft. Het resultaat is dat Udet geen uitweg meer ziet, steeds depressiever wordt en in november 1941 zelfmoord pleegt.

Na de dood van generaal Udet wordt Milch vanaf eind 1941 weer de eindverantwoordelijke voor de bewapening. Hij voert met succes massaproductie van bepaalde typen vliegtuigen in door standaardisatie in te voeren, overbodig handwerk af te schaffen en productiemethoden te verbeteren. Hoewel de Luftwaffe aanvankelijk in Rusland grote successen weet te behalen en tot 1942 het Russische luchtruim beheerst, lukt het niet om de Russische luchtmacht echt te verslaan. Hoofdoorzaken zijn onder meer een nijpend tekort aan vliegtuigen, ervaren piloten, en brandstof en het lage onderhoudsniveau.

Op bezoek bij een van de steunpunten van de Luftwaffe aan de Kanaalkust bespreekt Göring specifieke aanvalsplannen tegen Engeland (1940).

Tot 1944 bepaalt Hitler – en Göring volgt hem tegen beter weten in – dat de Luftwaffe vooral duikbommenwerpers moet produceren en geen jagers om vijandelijke vliegtuigen uit het Duitse luchtruim te verjagen. Dat is volgens Hitler de taak van het Flak-geschut. Volgens Milch is dat een fatale inschattingsfout. Als pas in 1944 het roer drastisch wordt omgegooid, zoals Milch al twee jaar eerder hartstochtelijk heeft bepleit, en er grote aantallen jagers van de band rollen, is het te laat. Door de grootschalige en frequente bombardementen op de Duitse vliegtuig- en kogellagerindustrieën en

Op bezoek bij de Flak-school op het militaire vliegveld Gatow bij Berlijn (juni 1939). Göring vertrouwt erop dat het Flak-geschut vijandelijke vliegtuigen uit het Duitse luchtruim kan weren. Een fatale inschatting, zoals later zal blijken.

brandstofinstallaties komt de bewapeningsindustrie steeds meer tot stilstand. Daarbij komt ook nog dat de geallieerde productie van zowel jachtvliegtuigen als bommenwerpers dermate overweldigend is dat de Luftwaffe volledig het nakijken heeft.

Op 12 mei 1944 is volgens Speer de technische oorlog verloren als Amerikaanse bommenwerpers met een serie bombardementen beginnen die tot eind juni zal duren, waarbij systematisch de brandstofproductiefaciliteiten in het oosten en het centrum Duitsland worden aanvallen. Het resultaat is dat 90 procent van de brandstofproductie voor vliegtuigen uitvalt.

Op 20 april 1945 rijdt Göring voor het laatst van zijn sprookjespaleis Carinhall naar Berlijn om bij Hitlers 56ste (en tevens laatste) verjaardag aanwezig te zijn. Hij heeft vrouw en dochtertje samen met vele treinvlelingen vol kunstschatten al naar het veilige Berchtesgaden gestuurd. Hij wil niets liever dan zich zo snel mogelijk bij zijn gezin voegen. De tijd dringt, omdat het Rode Leger razendsnel de hoofdstad nadert en het een kwestie van dagen is voordat die geheel zal zijn ingesloten. Na de gebruikelijke 'Lagebesprechung' richt Göring zich tot Hitler en meldt dat hij tal van dringende zaken te doen heeft in Zuid-Duitsland en dat hij daarom nog diezelfde nacht moet vertrekken. Volgens Speer, die erbij aanwezig is, zegt Hitler niets en geeft hij zonder commentaar Göring een hand, waarna deze zich uit de voeten maakt. Het is de laatste keer dat beide mannen elkaar zullen zien. Als op 28 april de eerste Russische verkenningsseenheden Carinhall naderen, geeft Göring opdracht aan het Sprengkommando van zijn Wachbataillon, dat al enkele dagen daarvoor heel Carinhall met zware vliegtuigbommen heeft ondermijnd, om het paleis op te blazen. Een dag eerder liep de huismeester Gustav Schulz van Carinhall nog handenwringend achter de soldaten aan met het verzoek om toch vooral hun laarzen goed te vegen en niets te beschadigen, want wie weet komt er toch nog een onverwachte wending... Met een enorme explosie die kilometers ver te horen is, wordt Carinhall die dag tegen 12.00 uur opgeblazen.

Op 23 april 1945 hoort Göring van zijn stafchef generaal Karl Koller, die speciaal naar Görings chalet op de Obersalzberg bij het Zuid-Duitse Berchtesgaden is gevlogen, dat Hitler de dag daarvoor de handdoek in de ring heeft geworpen en dat iedereen maar moet doen wat hij wil doen en dat hij in Ber-

lijf blijft en zich op het eind een kogel door het hoofd zal schieten. Göring besluit daarop Hitler een telegram te sturen met daarin de boodschap dat als hij die avond om 22.00 uur niets van hem heeft vernomen, hij ervan uitgaat dat Hitler van zijn vrijheid van handelen is beroofd. En in dat geval treedt dan de wet van 1941 in werking, die Göring alle bevoegdheden geeft als staatshoofd. Tegen het vallen van de duisternis op 23 april 1945 komt er een telegram van Hitler binnen waarin hij Göring van verraad beticht en hem verbiedt om stappen te zetten in de machtsovername. Göring weet dat hij in de val zit en nog diezelfde avond wordt hij door de SS in zijn chalet gearresteerd en krijgt hij met zijn gezin en dienstpersoneel huisarrest. Na een bombardement op de Obersalzberg op 25 april 1945, waarbij zijn chalet geheel wordt verwoest en Göring zich met gezin en personeel nog maar net in een bunker in veiligheid kan brengen, wordt het gezelschap onder begeleiding naar Görings kasteel Mauterndorf in Oostenrijk gebracht. Vervolgens wordt hij op 7 mei 1945 door de Amerikanen gearresteerd, die hem in augustus 1945 naar de gevangenis van het Justitiepaleis in Neurenberg brengen om samen met nog 21 aangeklaagden door een internationaal tribunaal te worden berecht.

In Neurenberg krijgt een afgekickte en afgeslankte Göring zijn oude energie en spitsvondigheid weer terug en weet hij het de aanklagers erg lastig te maken. Als tweede man van het Derde Rijk staat hij voor zijn zaak en neemt hij alle verantwoordelijkheid, waarbij hij de legitimiteit van het tribunaal niet erkent. Ook probeert hij als *Nazi Number One* de baas te spelen over de overige gevangenen. Daar steken de Amerikanen een stokje voor door hem van zijn medegevangenen te isoleren. Maar ondanks zijn optreden, waarmee hij bij tijd en wijle bewondering bij vriend en vijand weet af te dwingen, staat voor zijn rechters zijn enorme schuld zonder meer vast.

Op 1 oktober 1946 hoort Göring zijn vonnis: dood door ophanging. In het vonnis staat onder meer: 'Göring was vaak, ja bijna altijd de drijvende kracht en stond schouder aan schouder met zijn Führer. Hij was de leider en aanjager bij de aanvalsoorlogen, zowel op politiek als op militair gebied. Hij was verantwoordelijk voor de slavenarbeiders en initiatiefnemer van het onderdrukingsprogramma tegen de Joden en andere rassen in binnen- en buitenland. Deze schuld is eenmalig in zijn enormiteit.' Als Göring – eenmaal in de dodencel verblijvend – op 15 oktober 1946 hoort dat de doodsvonnissen kort na middernacht voltrokken gaan worden, weet hij om 22.40 uur een cyaanalcapsule door te bijten en zo het ophangen te vermijden. De gifcapsule is hem naar alle waarschijnlijkheid door luitenant Jack Wheelis uit Texas gegeven, net als Göring een fervent jager. Hij heeft op aanwijzing van Göring de ampul cyaanalkali uit diens bagage in het gevangenisdepot gehaald, waar het ding in een doos met crème verborgen zat.

Nadat het Zesde Legerkorps in november 1942 bij Stalingrad door de Russen is omsingeld, denkt Göring – in tegenstelling tot zijn experts – de circa 300.000 soldaten vanuit de lucht te kunnen bevoorraden en verzekert de Führer dat hij daarvoor persoonlijk garant staat. Hitler gelooft hem, met alle gevolgen van dien.

Göring sterft om precies 22.44 uur. Een dag later worden de lichamen van de geëxecuteerden gecremeerd en

Tijdens het proces in Neurenberg werpt een vitale, afgeslankte en afgekickte Göring zich op als 'nazi nummer 1' en is hij aanvankelijk rechters en aanklagers te slim af.

wordt hun as in een beek bij München uitgestrooid. Görings voorspellingen dat er na vijftig jaar in alle Duitse woningen een beeldje van hem zal staan en dat zijn gebeente ooit in een grote marmeren sarcofaag zal komen te rusten, zijn nooit uitgekomen. Göring is de geschiedenis ingegaan als een man 'wiens schuld uniek was, alleen al door zijn omvang,' zoals de geallieerde rechters in oktober 1946 verklaren bij het voorlezen van zijn doodvonnis.

Deze biografie is het resultaat van jarenlange research naar Hitler en diens belangrijkste trawanten, onder wie zijn tweede man. We hebben tal van archieven in Europa en in de Verenigde Staten bezocht en zijn op tal van specifieke locaties geweest die direct met Göring te maken hebben. Voor dit nieuwe boek komt het overgrote deel van het fotomateriaal uit de archieven van de National Archives en de Library of Congress, waar onder meer de vele fotoalbums van Göring liggen, aangevuld met foto's uit de eigen, in de loop der jaren opgebouwde archieven.

Daarnaast hebben we sinds 1974 met veel overlevenden uit de naaste omgeving van Göring gesproken. Zo noemen we onder anderen: Edda, de dochter van Göring; Albert Speer, Hitlers lievelingsarchitect en latere minister van Bewapening en Oorlogsproductie en grootste opponent van Göring, die veel met Göring te maken heeft gehad; SS-kolonel en rechterhand van Hitler Martin Bormann, die later Hitlers monologen zal noteren en ook betrokken was bij Görings Wirtschaftsstab Ost; Heinrich Heim; Hitlers Waffen SS-adjutant Richard Schulze-Kossens; SS-kolonel en tolk van Hitler en Göring bij Mussolini Eugen Dollmann; Karl Wolff, SS-generaal en rechterhand van Reichsführer-SS Heinrich Himmler; nazi van het eerste uur en NSDAP-lid nummer twee Hermann Esser; Hitlers cameraman Walter Frenzt; Hitlers secretaresses, die Göring vaak hebben zien komen en gaan: Christa Schroeder en Traudl Junge; Henriette von Schirach, vrouw van Baldur von Schirach, de leider van de Hitlerjugend en later Gauleiter van Wenen, die na de oorlog samen met Emmy Göring enige tijd in een tuchthuis heeft gezeten; Heinrich Hoffmann jr., de zoon van Hitlers hoffotograaf Heinrich Hoffmann; Hans Schweiger, SS-luitenant-kolonel en gestationeerd op de Obersalzberg en Blanda Bentele-Ludwig, die in 1944 met Walther Hewel trouwde, Hitlers intiem en invloedrijke verbindingsman van Buitenlandse Zaken bij de Führer. Ook zij wist ons interessante details over de Görings te vertellen.

HOOFDSTUK 1 JEUGD IN MIDDELEEUWSE KASTELEN

De ouders van Hermann Göring. Zijn vader Heinrich Ernst Göring (1838-1913) in het uniform van het keizerlijk ministerie van Buitenlandse Zaken met zijn tweede vrouw Franziska (Fanny) Göring-Tiefenbrunn (1859-1923). De op 31 oktober 1838 geboren jurist wordt op latere leeftijd gouverneur van het Duitse Zuidwest-Afrika. Hij beëindigt zijn consulaire activiteiten in 1898 en overlijdt op 7 december 1913 op 75-jarige leeftijd.

De steenrijke arts ridder Hermann von Epenstein is van Joodse afkomst. Hij is een ervaren jager, fijnproever, succesvol vrouwenversierder en een verzamelaar van kastelen. Dominant van aard, stelt hoge eisen en verliest zijn zelfbeheersing als zijn gasten een minuut te laat komen voor het diner. Hij is klein, dik en doet gewichtig, terwijl zijn vader niet meer was dan een legerarts in Berlijn.

Franziska Göring, twintig jaar jonger dan haar man, is de geliefde van Görings Joodse peetvader Hermann von Epenstein. De kleine Hermann (tweede van links) als 6-jarige met zijn jongere broertje Albert (links van hem) en zijn zusjes Paula en Olga. Hermann Wilhelm wordt op 12 januari 1893 in het Beierse Rosenheim in een sanatorium geboren. Peetvader Hermann von Epenstein is in de eerste voornaam vernoemd, terwijl Wilhelm komt van de door Hermanns vader bewonderde keizer Wilhelm II. Zijn vader is inmiddels overgeplaatst naar Haïti, waar hij de functie van minister-resident bekleedt. Zijn moeder wil in Duitsland bevallen, maar keert daarna al snel terug naar Haïti. De kleine Hermann wordt ondergebracht bij de familie Graf in Fürth. Göring zal zijn moeder pas voor het eerst op 3-jarige leeftijd terugzien. Göring: 'Het vreselijkste dat een kind kan overkomen, is de scheiding van de moeder tijdens de eerste levensjaren.'

Göring sr. met zijn vrouw Franziska en Hermann Görings halfbroer Karl Ernst met marineofficieren (1885). Göring is de eerste gouverneur van de door Duitsland verworven kolonie Zuidwest-Afrika.

